

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 24. april 2008 truffet vedtak i

- Sak nr:** 128/07 (arkivnr: 200701034-10)
- Saken gjelder:** Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.
- Vedtak:**
1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
 2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtak overfor dommerfullmektig B.

Innledning:

Ved brev av 22. desember 2007 har A inngitt klage på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommerfullmektig B, som ved brev av 28. januar 2008 har avgitt uttalelse. Klagen er supplert ved brev av 25. februar 2008. Sorenskriver C ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen har bakgrunn i X tingretts behandling av en sivil sak, der A var saksøker. Saken gjaldt krav om prisavslag og erstatning som følge av mangel ved bolig. Partene var enige om at det forelå en mangel, men var uenige om størrelsen på prisavslaget, og om A hadde krav på erstatning. Dom i saken ble avsagt i oktober 2007. I dommen ble det fastsatt et prisavslag, og hver av partene ble pålagt å bære sine omkostninger. Erstatning ble ikke tilkjent. Retten besto av en juridisk dommer, dommerfullmektig B, og to sakkyndige meddommere. Saken var under saksforberedelsen behandlet av en annen dommerfullmektig ved tingretten.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

I dommen ble han tilkjent prisavslag på 300.000 kroner, men ble ilagt egne omkostninger på ca. 200.000,-. Saksomkostningene hans er dobbelt så høye som motpartens.

Det tok tre år før saken kom opp. Under rettsmøtet innrømmet motpartens prosessfullmektig at saksbehandlingen på motpartens side hadde vært slett. Klageren reagerer på flere forhold rundt dette, som dommerfullmektig B muligens burde slått ned på. Det vises til utkast til etiske regler for dommere §§ 17 og 21. Klagen gjelder for det ene dommeropptreden relatert til saksforberedelsen, og for det andre dommeropptreden relatert til bevisførsel / forliksforhandlinger.

1. Dommeropptreden under saksforberedelsen

Dommeren har plikt til å sette seg inn i saken på forhånd. I forkant av rettsmøtet redigerte motpartens prosessfullmektig e-postkorrespondanse med tingretten slik at meningsinnholdet ble endret. E-postkorrespondansen måtte i følge den saksforberedende dommeren dokumentføres som en del av saken. Dommerfullmektig B synes ikke å ha konsultert med den saksforberedende dommer i denne forbindelse. Motpartens manipulering av rettens e-post er ikke engang nevnt i dommen.

Det vises videre til en uteblivelsessak forut for hovedforhandlingen som også kunne vært relevant for saken. Motpartens advokat påsto at han ikke hadde mottatt pålegg om tilsvarende, og lagmannsretten kom under sterk tvil til at det ikke kunne avsies uteblivelsesdom. Lagmannsrettens åpenbare tvil føyer seg inn i en serie av uklare forhold rundt saksforberedelsen. Spørsmålet er hvor langt en advokat kan gå før retten reagerer.

2. Dommeropptreden i retten - bevisførsel / forliksforhandlinger

Etter partsforklaringen fremmet den ene meddommeren en klar henstilling til motparten om å heve et innstående forlikstilbud. Det framgikk at dette var noe dommerne hadde diskutert seg i mellom, og at det var enighet om å fremme en slik anmodning. Motparten imøtekom ikke anmodningen, og utspillet skapte dermed ny og negativ dynamikk i

forholdet mellom partene, samt uberettigede forventninger i saken. Det ble ikke tatt hensyn til deres anførsel om at motparten ikke hadde godtgjort hvordan forlikstilbudet på 300 000 kroner fremkom. Motparten ble tillatt å spørre sitt eget vitne om dette var et passende prisavslag, noe vitnet bekreftet. Vitneutsagnet synes å ha vært avgjørende.

Han kan vanskelig se hvordan retten først velger å fremme en klar henstilling til motparten om å øke forlikstilbudet, for så likevel å ende på en dom sammenfallende med det opprinnelige forlikstilbudet.

Videre synes det merkelig at retten ut fra motpartens innrømmelser om slett saksbehandling, og hans dokumenterte ekstrakostnader knyttet til en forlenget rettsprosess, fant det på sin plass å idømme partene hver sine saksomkostninger.

Til dommerfullmektig Bs henvisning til at omkostningsavgjørelsen ikke ble anket, påpekes at han ved en anke måtte tatt flere runder mot en profesjonell motpart med risikoen for å sitte igjen med betydelig høyere saksomkostninger, eventuelt også med motpartens kostnader.

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

A nedla påstand om prisavslag/erstatning fastsatt etter rettens skjønn oppad begrenset til 990 380 kroner, og ble i dommen tilkjent et prisavslag på 300 000 kroner. Retten anså saken som dels vunnet og dels tapt, og hver av partene ble pålagt å bære sine omkostninger. Avgjørelsen er ikke anket.

Saken ble behandlet i forlikrådet i oktober 2005, der den ble henvist til retten. Stevning kom inn til X tingrett i september 2006, og hovedforhandling ble holdt i oktober 2007. Det er derfor misvisende når A opplyser at det tok tre år før rettssaken kom opp, idet dette i hovedsak skyldtes at det tok om lag to år før stevningen ble tatt ut. Hun kan ikke se hvordan hun skulle slått ned på dette forholdet under hovedforhandlingen, da det dreide seg om forhandlinger partene imellom før stevning ble inngitt.

Det var etter hennes mening ingen grunn til under hovedforhandlingen å ta opp med motpartens advokat forhold vedrørende manglende overholdelse av frister under saksforberedelsen, og redigering av en e-post. Spørsmålet om uteblivelsesdom var etter hennes syn heller ikke et forhold som burde vært tatt opp under hovedforhandlingen eller omtalt i dommen.

Hun kan ikke se at rettens forsøk på mekling og oppfordring til forlik mellom partene var uheldig. Hun kan heller ikke se at det for retten var naturlig å anta at oppfordringen ville *”føre til ny og negativ dynamikk i forholdet mellom partene”*, eller at det ville gi saksøker *”uberettigede forventninger i saken”*.

Dersom A mener retten tok feil i sin bevisbedømmelse kunne saken vært anket.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Utvalget finner at klagen for en stor del gjelder misnøye med dommen som er avsagt, og den saksbehandling som ligger til grunn for denne. A viser til at retten ikke tok hensyn til ulike forhold under saksforberedelsen som han mener var relevant for den rettslige vurderingen av saken. Blant annet mener klageren at motpartens handlemåte under saksforberedelsen burde vært tillagt vekt ved saksomkostningsavgjørelsen. Klageren viser også til at retten ikke tok hensyn til hans anførsel om at motparten ikke hadde godtgjort hvordan de hadde kommet fram til beløpet på 300 000 kroner som forlikstilbudet lød på, og at retten synes å ha lagt avgjørende vekt på et utsagn fra et av motpartens vitner. Alt dette er forhold som kunne vært brukt som grunnlag for anke over avgjørelsen, og som utvalget derfor er avskåret fra å foreta noen vurdering av, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. Denne delen av klagen må derfor avvises.

A viser til at klagen gjelder dommeratferd, og at dette dels gjelder forhold under saksforberedelsen, og dels forhold under hovedforhandlingen. Det er imidlertid ikke vist til noen forhold under saksforberedelsen som gjelder dommerfullmektig Bs opptreden. De forhold som klageren viser til, var håndtert av en annen saksforberedende dommer. Anførselene som er knyttet til saksforberedelsen dreier seg dessuten utelukkende om forhold som utvalget ikke kan vurdere, jf. ovenstående.

Når det gjelder dommerfullmektig Bs opptreden under hovedforhandlingen, viser klageren blant annet til at dommerfullmektigen burde slått ned på ulike forhold ved motpartens håndtering av saken på saksforberedelsesstadiet. Etter utvalgets oppfatning har en dommer som utgangspunkt anledning til å gi advokatene tilbakemelding på deres håndtering av saken. Det kan imidlertid ikke anses som en av dommerens plikter under saken å gi slike tilbakemeldinger. Dersom det skulle være grunnlag for å kritisere en advokat for forsømmelser eller andre forhold under saksforberedelsen, vil det av hensyn til partene og til at det skal være en god atmosfære i retten, være god grunn for å unngå å ta dette opp under hovedforhandlingen. Utvalget mener derfor at dommerfullmektigen ikke kan kritiseres for sin opptreden under hovedforhandlingen på dette grunnlag.

Videre viser klageren til at dommernes initiativ til forliksforhandlinger var uheldig for forholdet mellom partene, og de forventninger dette skapte. Han mener også at det er vanskelig å forstå hvordan dommerne først kunne be motparten om å vurdere å heve sitt forlikstilbud, og likevel ende opp med et resultat i dommen som samsvarer med det opprinnelige forlikstilbudet. Utvalget bemerker at det er en del av dommerens oppgaver i retten å undersøke mulighetene for å få partene i saken til å forlikes. Dersom det ikke kommer til forlik, skal retten avsi dom helt uavhengig av forliksforhandlingene. A og dommerfullmektig B har ikke gitt uttrykk for noen vesentlige forskjeller i sine oppfatninger av hvordan spørsmålet om forlik ble tatt opp av dommerne, og hvordan dommerfullmektig B optrådte i den forbindelse. Utvalget kan ikke se at det foreligger noen opplysninger i saken som tyder på at dommerfullmektigen har utsatt partene for press i retning av å inngå forlik, at hun har gått for langt i å signalisere rettens standpunkt i saken, eller på andre måter har optrådt på en uheldig måte.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.